

«Ευτυχισμένος όποιος γνωρίζει Ιστορία» αποφάινεται ο πατέρας της Ιστορίας Θουκυδίδης

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα

Σεβασμιώτατε, Κύριε Δήμαρχε, Κύριε Υφυπουργέ Εκπρόσωπε της Κυβέρνησης, Κύριε Αντιπεριφερειάρχα, Κύριε Διευθυντά Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αχαΐας, Κύριοι Εκπρόσωποι των Πολιτικών και Στρατιωτικών Αρχών και Φορέων, Κυρίες και Κύριοι, αγαπητοί Μαθητές και Μαθήτριες.

Γιορτάζουμε σήμερα, εδώ στον Αδριάντα του Μητροπολίτη Παλαιών Πατρών Γερμανού, τα 200 χρόνια από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, που ξεκίνησε από το Μωριά: »

... ο Κολοκοτρώνης και οι περί αυτόν, οι οποίοι δεν ήλθον εις την Πελοπόννησον ειμή δια να κινήσωσι την επανάστασιν την 25 Μαρτίου, ως ημέραν προσδιωρισμένην να λάβωσι τα όπλα απανταχού οι Έλληνες,, γράφει ο Κων/νος Σπηλιάδης..

Η σημερινή αναφορά δε θα είναι δομικά συγκροτημένη επετειακή ομιλία με τους προβλεπόμενους ρητορικούς και εκφραστικούς κανόνες.

Θα είναι απλά, λίγα ταπεινά βότσαλα αλήθειας καθισμένα στην άμμο τη μνήμης , που τα βρέχει το κύμα της ελληνικής ιστορίας, και τα φωτίζει ο ήλιος της ελληνικής παράδοσης, που παρουσιάζει ένας εκπαιδευτικός.

Είχαν παρέλθει χωρίς αποτέλεσμα και με πολλές θυσίες, δεκάδες επαναστατικά κινήματα μετά το πρώτο επαναστατικό κίνημα που κι αυτό έγινε στο Μωριά, το 1463, από τον Μιχαήλ Ράλλη 10 μόλις χρόνια μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453.

Στη διακήρυξη της επανάστασης στην Πάτρα προς τα Έθνη της Ευρώπης, που

είναι χαραγμένη στο μνημείο Αγωνιστών στην πλατεία Αγίου Γεωργίου ελάχιστα μακριά από εδώ που στεκόμαστε, και υπογράφουν στις 22 Μαρτίου 1821 οι Παλαιών Πατρών Γερμανός, Κερνίκης Προκόπιος, Ανδρέας Ζαΐμης, Ανδρέας Λόντος, Βενιζέλος Ρούφος, Σωτήρης Θεοχαρόπουλος και Ιωάννης Παπαδιαμαντόπουλος, αναγράφεται μεταξύ άλλων ότι «Εμείς το Ελληνικό Έθνος των Χριστιανών... αποφασίσαμε σταθερά ή να πεθάνουμε όλοι ή να ελευθερωθούμε...»

Το κλίμα των ημερών στη Πάτρα είναι ηλεκτρισμένο όπως φαίνεται από μια σκηνή «Από το σπίτι του ταμιά της Φιλικής Εταιρείας Ιωάννη Παπαδιαμαντόπουλου, λίγο παραπάνω, στην οδό Αγίου Δημητρίου, ξεκινάει με τον Παναγιώτη Καρατζά η καταδίωξη των Τούρκων που καίνε σπίτια πατρινών και ο εγκλεισμός τους στο Κάστρο.

Απέναντι ακριβώς από την εκκλησία του Αγίου Ανδρέα, έτοιμο να σαλπάρει είναι το πλοίο του κεφαλλονίτη Ανδρέα Ιγγλέση γεμάτο πρόσφυγες, φεύγει για την Ιθάκη.

Στην Πάτρα και στη γύρω περιοχή, μαίνονται οι μάχες. Μέσα στο πλοίο αυτό γεννιέται από την Ελένη το γένος Χειλοπούλου-Ζαΐμη, γυναίκα του πλούσιου πατρινού δερματέμπορου Αγγελή Ρηγόπουλου, ο Ανδρέας Ρηγόπουλος μια από τις μεγαλύτερες πνευματικές και πολιτικές φυσιογνωμίες του προπερασμένου αιώνα».

Αυτή η σταθερή απόφαση των αχαιών αγωνιστών και όλων των ελλήνων να ελευθερωθούν ή να πεθάνουν, οδήγησε στην Επανάσταση και τελικά στην Ανάσταση του Γένους, την οποία υπονοούσαν οι υπόδουλοι όταν εύχονταν κάθε σκλαβωμένο Πάσχα, Καλή Ανάσταση.

Ο Εθνικός μας Ποιητής Κωστής Παλαμάς, του οποίου η προτομή μας βλέπει από τη Νοτιοδυτική γωνία της Πλατείας, στη θέση όπου στην αρχαιότητα υπήρχε το άγαλμα του Πατρέα, σε 4 στίχους τα είπε όλα: « Τούτο το λόγο θα σας πω δεν έχω άλλο κανένα μεθύστε με τ' αθάνατο κρασί του Εικοσιένα! ».

Αλλά σήμερα 2 αιώνες μετά, ΤΟ 21 ας μου συγχωρηθεί να αναφερθώ στο λίγο διαθέσιμο χρόνο, ΣΤΗΝ ΨΥΧΗ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ, ΤΟ ΘΕΟΔΩΡΟ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ.

Μετά από τόσες αποτυχημένες προσπάθειες, η Φιλική εταιρεία προετοίμασε το έδαφος για μια επιτυχημένη εξέγερση, με την υπευθυνότητα και συνεργασία όλων, όπως διαφαίνεται στα λόγια του Κολοκοτρώνη (που ήταν μέλος της από το 1805) στα απομνημονεύματά του.

Εμέστωσε και η φιλική Εταιρεία η οποία εχρησίμευσε , ως μία Σύνοδος Οικουμενική της Ελλάδος. Πλησίον εις τον ιερέα ήτο ο λαϊκός. Καθήμενοι εις σκαμνί

Πατριάρχης και τσοπάνης, ναύτης και γραμματιζούμενος, ιατροί και άρρωστοι, κλεφτοκαπεταναίοι, προεστοί, και έμποροι, η σύνοδος εργάζετο άκοπα.

Ονομάζει ο Κολοκοτρώνης τη Φιλική Εταιρεία μία Σύνοδο Οικουμενική της Ελλάδος , χρησιμοποιώντας τρεις λέξεις που κουβαλούν ιστορία.

Η λέξη Σύνοδος - Συν και οδός - έρχεται από τον 5ο αιώνα προ Χριστού (την αναφέρει ο Ηρόδοτος στην Ιστορία του) και παραπέμπει στη δημοκρατία.

Η λέξη Οικουμενική έρχεται από τον 4ο αιώνα μ.Χ. από την εκκλησιαστική παράδοση των οικουμενικών συνόδων, και παραπέμπει στη συμμετοχή όλων σε κάτι πολύ σημαντικό.

Η λέξη Ελλάδα έρχεται από τον Όμηρο, τους πρώτους ολυμπιακούς αγώνες τον 8ο αιώνα π.Χ και τον Αριστοτέλη.

Σε τρεις λέξεις, ο Γέρος του Μωριά συμπυκνώνει την ελληνική παράδοση και ιστορία την οποία όπως ο ίδιος αναφέρει, μελετούσε συχνά όπως διηγείται στον Τερτσέτη, στα χρόνια που ήταν στη Ζάκυνθο, από το βιβλίο Συνοπτική Ελληνική Ιστορία στην απλή ελληνική γλώσσα του δάσκαλου στη Βιέννη Βασίλειου Παπαευθυμίου, αξιοποιώντας τα γράμματα που είχε μάθει μικρός από το Ψαλτήρι και το Οχτώηχι.

Εξ ού και η ευχέρεια που είχε να αναφέρεται σε ονόματα αρχαίων ελλήνων, με ιδιαίτερη αγάπη στα ονόματα του Θεμιστοκλή, του Μεγάλου Αλεξάνδρου, του Λεωνίδα, και του Αριστείδα.

Από τον Αριστείδα αγαπούσε τη δικαιοσύνη, την πραότητα και ταπεινότητα που τον βοήθησαν να γίνει ο εγγυητής της ενότητας και να σώσει πολλές φορές την επανάσταση από την καταστροφή της διχόνοιας.

Από το Θεμιστοκλή τη στρατηγική στεριάς και θάλασσας (ήταν για λίγα χρόνια καπετάνιος στο τρικάταρτο κουρσάρικο μαύρο καράβι «Άγιος Γεώργιος» με 80 πεζοναύτες πλήρωμα, έχοντας κάνει και μια αποστολή στην Αχαγιά).

Από το Μέγα Αλέξανδρο, τη στρατηγικότητα, τη μαχητικότητα και την αγάπη για την Ελλάδα που επέδειξε στα Δερβενάκια , στο Βαλτέτσι και εδώ, στο Σαραβάλι και το Γεροκομειό.

Από το Λεωνίδα την αυτοθυσία στις Θερμοπύλες.

Διηγείται ο Κολοκοτρώνης:

«Ο Ιμπραΐμης μου επαράγγειλε μια φορά διατί δεν στέκω να πολεμήσωμεν (κατά

μέτωπον).

Εγώ του αποκρίθηκα, ας πάρη πεντακόσιους, χίλιους, και παίρνω και εγώ άλλους τόσους, και τότε πολεμούμε, ή αν θέλη ας έλθη και να μονομαχήσωμεν οι δύο.

Αυτός δεν με αποκρίθηκε εις κανένα. Και αν ήθελε το δεχθή το έκαμνα με όλην την καρδιάν, διότι έλεγα αν χανόμεν, ας πήγαινα, αν τον χαλούσα, εγλύτωνα το έθνος μου».

Ήταν μια Επανάσταση που προετοιμάστηκε με τη γνώση από την προφορική παράδοση και τα δημοτικά τραγούδια (τα οποία ο Κολοκοτρώνης αποκαλούσε «εφημερίδες του λαού») για τα βάσανα, τις πίκρες, τις χαρές, τα όνειρα, τη σκλαβιά, την παλικαροσύνη, τη μπέσα, την προδοσία, τη λευτεριά, το Χριστό, την Παναγιά και τα δεκάδες επαναστατικά κινήματα που είχαν αποτύχει .

Ο Καβάφης περιγράφει σε ένα ποίημα του αισθήματα που θα γεννούσαν και στον Κολοκοτρώνη τα δημοτικά τραγούδια:

Αύτες τές μέρες διάβαζα δημοτικά τραγούδια,
για τ' άθλα τών κλεφτών και τούς πολέμους,
πράγματα συμπαθητικά· δικά μας, Γραικικά.
Διάβαζα και τὰ πένθιμα για τόν χαμό τής Πόλης
«Πήραν τήν Πόλη, πήραν την· πήραν τήν Σαλονίκη».
Και τήν Φωνή που έκεϊ που οί δυο έψέλναν,
«ζερβὰ ό βασιληᾶς, δεξιὰ ό πατριάρχης»,
άκούσθηκε κ' εΐπε να πάψουν πια
«πάψτε παπάδες τὰ χαρτιά και κλειΐστε τὰ βαγγέλια»
πήραν τήν Πόλη, πήραν την· πήραν τήν Σαλονίκη.
Όμως άπ' τ' άλλα πιο πολυ με άγγιξε τò ᾄσμα
τò Τραπεζούντιον με τήν παράξενή του γλώσσα
και με τήν λύπη τών Γραικῶν τών μακρυνῶν εκείνων
που ἴσως ὄλο πίστευαν που θα σωθοῦμε άκόμη.
Ταιριαστό με τους στίχους:
-Μη κλαΐς, μη κλαΐς Άϊ-Γιάννε μου, και δερνοκοπισκᾶσαι
-Ή Ρωμανία πέρασε, ή Ρωμανία 'πάρθεν.
-Ή Ρωμανία κι αν πέρασεν, άνθεϊ και φέρει κι άλλον.

Είχε ο Κολοκοτρώνης και γνώση της ψυχολογίας των ανθρώπων γύρω του.

Διηγείται ο ίδιος:

«Εἰς τὰ 1826, ὅταν ἐπρωτοπροσκύνησε ὁ Νενέκος, εἶχα διατάξει ἕνα λεγόμενον Σαγιᾶ νὰ τὸν σκοτώσει. Ὁ Σαγιᾶς μοῦ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν καὶ ἐγὼ εἶχα τὴν ὄρεξιν, καὶ πάλιν ὅταν ἄκουσα καὶ ἐσκλάβωσε τοὺς Ἕλληνας τὸν ἐντεμπίχιασα μὲ ἕνα γράμμα: «Ἄπιστε, διατί δὲν τὸν σκοτώνεις, πού ἀκόμη μὲ τοὺς Τούρκους εἶναι, ἀφοῦ ἦλθε ὁ Κυβερνήτης;» Τότε ὁ Σαγιᾶς ἔσμιξε τὸν Νενέκο καὶ ἐσκοτώθη ὁ Νενέκος».

Και στην Τριπολιτσά όταν είχε δώσει μπέσα στους Αρβανίτες να φύγουν σώοι με τα πράγματά τους χωρίς πόλεμο περιγράφει

«Ὅταν δοκίμασαν οἱ Ἕλληνες νὰ χτυπήσουν τοὺς Αρβανίτες, ἐγὼ τοὺς εἶπα. Εἴν θέλετε νὰ βαρέσετε τοὺς Αρβανίτες σκοτώστε ἐμένα πρῶτα, εἰμὶ καὶ εἶμαι ζωντανός, ὁποῖος πρωτορίζει ἐκεῖνον πρωτοσκοτώνω πρῶτα. Μπήκα μπροστὰ καὶ μίλησα τῶν αρβανιτῶν, καὶ πήραν τὸ πράγμα τοὺς 13 φορτώματα. Κράτησα 2 ἐνέχυρο. Εγὼ ἐμείνα πιστός εἰς τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου.

Ο Κολοκοτρώνης είχε και πίστη στο Θεό

Αναφέρει χαρακτηριστικά: «Οἱ Ἕλληνες εἶναι τρελλοί, ἀλλά ἔχουν Θεόν φρόνιμον». αἰ αλλοῦ «Ἦταν μὴ ἐκκλησία εἰς τὸν δρόμον, ἡ Παναγία στο Χρυσοβίτσι, καὶ το

καθησιό μου ήτο όπου έκλαιγα την Ελλάς...

Σίμωσα, έδεσα το άλογό μου σ' ένα δένδρο, μπήκα μέσα και γονάτισα. Παναγία μου είπα από τα βάθη της καρδιάς μου και τα μάτια μου δάκρυσαν. Παναγία μου βοήθησε και τούτη τη φορά τους Έλληνες να ψυχωθούν. Έκανα το Σταυρό μου, ασπάσθηκα την εικόνα της, βγήκα από το εκκλησάκι, πήδηξα στο άλογό μου και έφυγα.

Σε λίγο μπροστά μου ξεπετάγονταν οχτώ αρματωμένοι, ο εξάδελφός μου ο Αντώνης Κολοκοτρώνης και επτά ανήψια του.

- Κανείς δεν είναι στην Πιάνα, μου είπε ο Αντώνης. Ούτε στην Αλωνίσταινα. Είναι φευγάτοι.

- Ας μη είναι κανείς αποκρίθηκα. Ο τόπος σε λίγο θα γιομίση παλληκάρια...

Ο Θεός υπέγραψε την λευτεριά της Ελλάδος και δεν θα πάρη πίσω την υπογραφή του».

Είχε και πολιτικό αισθητήριο.

Στις ώρες της δόξας και των μεγάλων νικών του είπαν» Στρατηγέ η πατρίδα θα σε ανταμείψει” Κι ο Κολοκοτρώνης απάντησε: «πραγματικά, εμένα πρώτον θα εξορίσει».

Η πρόβλεψή του επαληθεύτηκε το 1834.

Διηγείται στον Τερτσέτη:

“Μ' έβαλαν έξι μήνες μυστική φυλακή, χωρίς να δω άνθρωπο εκτός του δεσμοφύλακα. Δεν ήξερα τι γίνεται για έξι μήνες, ούτε ποιος ζει, ούτε ποιος πέθανε, ούτε ποιόν [άλλον] έχουν στη φυλακή. Για τρεις μέρες δεν ήξερα πως υπάρχω, μου φαινόταν σαν όνειρο. Ρωτούσα τον εαυτό μου αν ήμουν εγώ ο ίδιος ή άλλος κανένας.

Δεν ήξερα γιατί μ' έχουν κλεισμένο. Με τον καιρό μου πέρασε απ' το νου, πως ίσως η Κυβέρνηση, βλέποντας την υπόληψη που 'χε ο λαός προς εμένα, με φυλάκισε για να μου κόψει την επιρροή. Ποτέ δεν πίστεψα πως θα φτάσουν σε τέτοιο σημείο να φτιάξουν ψευδομάρτυρες».

Παρενθετικά είναι δίκαιο να αναφερθεί ότι ο σημερινός εορτασμός είναι ο εκατοστός ογδοηκοστός τέταρτος από την 17η Μαρτίου 1838 όταν ο αφανής συνεργάτης του Κολοκοτρώνη στο Ρωσικό Κόμμα, Γεώργιος Γλαράκης, υπέγραψε ως υπουργός Παιδείας την εγκύκλιο όπου μνημονεύεται το Βασιλικό Διάταγμα 980 /15 Μαρτίου 1838.... με το οποίο καθιερώνεται.... ο ετήσιος... εις το

διηνεκές...λαμπρός εορτασμός της εθνικής επετείου του 1821 στις 25 Μαρτίου, ημέρα διπλής γιορτής.

(Την ίδια χρονιά μίλησε ο Κολοκοτρώνης στην Πνύκα και την επόμενη χρονιά απομακρύνθηκε ο Γεώργιος Γλαράκης από τα κυβερνητικά αξιώματα με Γαλλική παρέμβαση).

Και είναι δίκαιο για το εκ Χίου Γιατρό, Λόγιο, Φιλόσοφο, και Πολιτικό Γεώργιο Γλαράκη, ο οποίος διετέλεσε Νομάρχης Αχαΐας και Ηλείας με έδρα την Πάτρα, Πληρεξούσιος σε τρεις Εθνοσυνελεύσεις, Υπουργός Εξωτερικών, Εσωτερικών, Ναυτιλίας, Επικρατείας και Παιδείας συντελώντας στην ίδρυση του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, και που το όνομά του έχει από το 1931 το γνωστό σχολικό συγκρότημα «Γεώργιος Γλαράκης» στην Άνω Πόλη, επί της οδού Παλαιών Πατρών Γερμανού, δίπλα στην πλατεία Φιλικών όπου η προτομή του Ιωάννη Παπαδιαμαντόπουλου, κοντά στο Κάστρο όπου και το θέατρο των μαχών των πολιορκητών τις φλογισμένες και δοξασμένες μέρες του Μαρτίου του 1821.

Τελικό συμπέρασμα της σημερινής σύντομης εορταστικής αναφοράς θα είναι τα λόγια του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη στους μαθητές στις 7 Οκτωβρίου 1838 όταν Γυμνάσιο της Αθήνας (τώρα 1ο Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο Αθήνας) για να παρακολουθήσει τη διδασκαλία του γυμνασιάρχη Γεωργίου Γενναδίου για τον Θουκυδίδη, κάνοντας πράξη τη Δια Βίου Μάθηση.

«ΠΑΙΔΙΑ ΜΟΥ,

Νὰ δοθῆτε εἰς τὰς σπουδὰς σας, καὶ καλλίτερα νὰ κοπιᾶσετε ὀλίγον δύο καὶ τρεῖς χρόνους, καὶ νὰ ζήσετε ἐλεύθεροι εἰς τὸ ἐπίλοιπο τῆς ζωῆς σας, παρὰ νὰ περάσετε τεσσάρους-πέντε χρόνους τῆ νεότητά σας, καὶ νὰ μείνετε ἀγράμματοι. Νὰ σκλαβωθῆτε εἰς τὰ γράμματά σας. Νὰ ἀκούετε τὰς συμβουλὰς τῶν διδασκάλων καὶ γεροντοτέρων, καί, κατὰ τὴν παροιμία, «μύρια ἤξευρε καὶ χίλια μάθαινε». Ἡ προκοπή σας καὶ ἡ μάθησή σας νὰ μὴν γίνῃ σκεπάρνι μόνο διὰ τὸ ἄτομό σας, ἀλλὰ νὰ κοιτάζει τὸ καλὸ τῆς Κοινότητος, καὶ μέσα εἰς τὸ καλὸ αὐτὸ εὐρίσκεται καὶ τὸ δικό σας».

**NOMIZΩ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΙΟ ΕΠΙΚΑΙΡΟ ΜΥΝΗΜΑ ΑΠΟ ΑΥΤΟ
ΖΗΤΩ ΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ 1821!**

*Σημείωση: Ομιλία κατά την εκδήλωση που έγινε, στο πλαίσιο των εορτασμών της εθνικής επετείου της Επανάστασης του 1821.

Πηγή: pemptousia.gr